

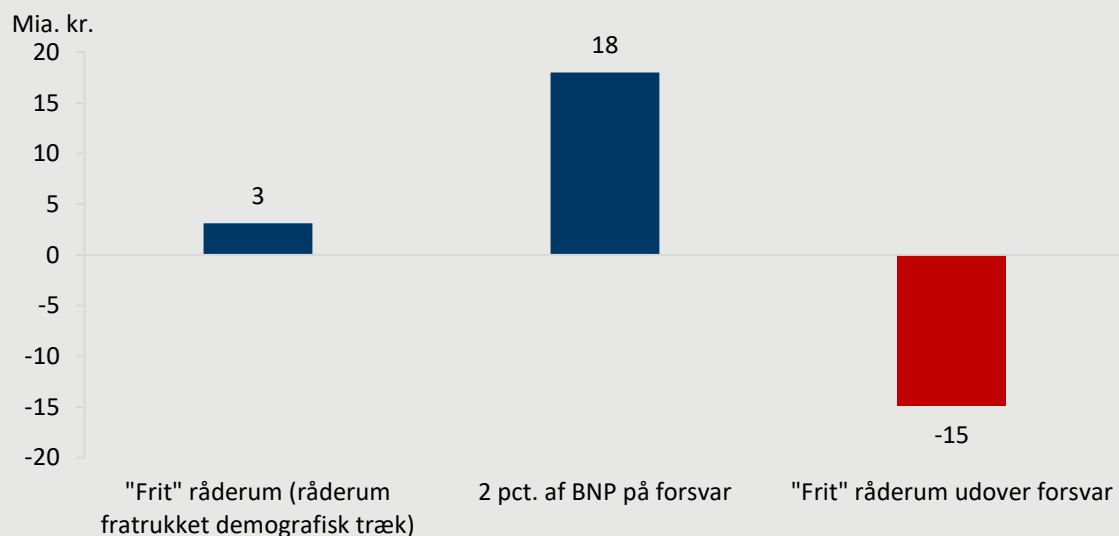
NATO-mål om forsvarsudgifter på 2 pct. af BNP koster 18 mia. kr. – kræver ny finansiering – råderummet rækker ikke

Af cheføkonom Mads Lundby Hansen (21237952) og chefkonsulent Jørgen Sloth Bjerre Hansen | CEPOS |

27-02-2022

- Hvis Danmark skal hæve forsvarsudgifterne til 2 pct. af BNP og dermed leve op til NATO's målsætning, skal udgifterne hæves med 18 mia. kr. i 2030.
- Råderummet på de offentlige finanser frem til 2030 udgør 28 mia. kr. Det vil umiddelbart kunne finansiere et løft på 18 mia. kr. i forsvarsudgifterne.
- Rød blok og Venstre ønsker imidlertid, at det offentlige forbrug skal følge det demografiske træk. Det vil koste 25 mia. kr. Det efterlader kun 3 mia. kr. i råderum til forsvarsudgifter og øvrige tiltag herunder 8 finanslove.
- Hvis regeringen ændrer sit finanspolitiske sigtepunkt om balance på den offentlige saldo i 2030 til et underskud på ½ pct. af BNP, øges det frie råderum fra 3 til 16 mia. kr. Det vil fortsat være en ansvarlig økonomisk politik, fordi de offentlige finanser vil være meget sunde på lang sigt.
- 16 mia. kr. vil fortsat ikke være nok til at finansiere de højere forsvarsudgifter. Der skal også være råderum til bl.a. 8 finanslove frem mod 2030. Dvs. at hvis politikerne vil leve op til NATO's målsætning, må de enten finde ny finansiering (besparelser andre steder eller højere skatter) eller droppe målet om, at det offentlige forbrug skal følge det demografiske træk
- Finansieringen kan komme fra det overforbrug, der har været i den offentlige sektor siden 2019. Det offentlige forbrug er vokset med 9 mia. kr. (renset for corona-udgifter) mere end det demografiske træk siden 2019. Øvrig finansiering kan komme fra f.eks. færre udgifter til jobcentrene, SU og efterløn
- Skattefinansiering vil reducere beskæftigelse og velstand

NATO-mål om forsvarsudgifter på 2 pct. af BNP koster 18 mia. kr. i 2030 – råderummet rækker ikke, så der skal skaffes ny finansiering

Anm.: Råderummet er beregnet efter udgifter til forsvarsforlig mv.

Kilde: CEPOS-beregninger på baggrund af Finansministeriets mellemfristede fremskrivning, august 2021

Et nyt folketings svar fra Finansministeriet¹ viser, at det vil koste 18 mia. kr. på de offentlige finanser, hvis forsvarsudgifterne frem mod 2030 øges til 2 pct. af BNP, som er NATO's målsætning for medlemslandenes forsvarsudgifter.

Til sammenligning er der et betydeligt råderum på de offentlige finanser på 28 mia. kr. frem til 2030, hvis der skal være balance på de offentlige finanser i 2030 (som det er aftalt i Rød Bloks forståelsespapir), jf. tabel 1. Råderummet på 28 mia. kr. vil altså umiddelbart kunne finansiere et løft på 18 mia. kr. i forsvarsudgifterne.

Rød blok og Venstre ønsker imidlertid, at det offentlige forbrug skal følge det demografiske træk. Det vil koste 25 mia. kr. i 2030. Det efterlader kun 3 mia. kr. i råderum til forsvarsudgifter og øvrige tiltag herunder 8 finanslove.

Skift fra balance til underskud på ½ pct. af BNP i 2030 øger råderum med 13 mia. kr.

Hvis regeringen ændrer sit finanspolitiske sigtepunkt om balance på den offentlige saldo i 2030 til et underskud på ½ pct. af BNP, øges det frie råderum fra 3 til 16 mia. kr.

Det vil fortsat være en ansvarlig økonomisk politik, idet de offentlige finanser selv med underskud på ½ pct. af BNP vil være meget sunde. Der vil fortsat være en såkaldt overholdbarhed på 31 mia. kr., hvilket betyder, at politikerne varigt kan sænke skatter eller hæve de offentlige udgifter med 31 mia. kr.

Sigtes der mod underskud på ½ pct. af BNP i 2030, vil det frie råderum blive forøget med 13 mia. kr. fra 3 til 16 mia. kr. Det er fortsat ikke nok til at finansiere 2 pct.- målsætningen, som koster 18 mia. kr. Samtidig skal der også være finansiering til 8 finanslove frem mod 2030. Selv i dette scenarie bliver der derfor brug for yderligere finansieringstiltag, hvis Folketinget vil leve op til NATO's målsætning.

Tabel 1

Råderum, demografisk træk og forsvarsudgifter frem til 2030

<i>Mia. kr.</i>	Balance i 2030	Underskud på ½ pct. af BNP i 2030	Underskud på ½ pct. af BNP i 2030 samt korrektion for overforbrug på 9 mia. kr. siden 2019
Råderum	28	41	41
Demografisk træk	25	25	16
"Frit" råderum	3	16	25
2 pct. af BNP på forsvar	18	18	18
"Frit" råderum udover forsvar	-15	-2	7

Anm.: Råderummet er beregnet efter udgifter til forsvarsforlig mv.

Kilde: CEPOS-beregninger på baggrund af Finansministeriets mellemfristede fremskrivning, august 2021

¹ Kilde: [Finansministeriets svar](#) på Finansudvalgets spørgsmål nr. 124 (2021-22)

Overforbrug fra 2019-2022 på 9 mia. kr.

Siden 2019 har der været et markant "overforbrug" på 9 mia. kr. ift. det demografiske træk (renset for corona-udgifter). Dvs. man har øget det offentlige forbrug (renset for corona-udgifter) fra 2019 til 2022 med 9 mia. kr. ud over det demografiske træk.

Hvis man korrigerer det offentlige forbrug for overforbruget siden 2019, så vokser det frie råderum fra 16 til 25 mia. kr. (givet at man vælger at køre med underskud på ½ pct. af BNP i 2030), jf. tabel 1 ovenfor. Dette vil sikre finansiering til at øge forsvarsudgifterne med 18 mia. kr., samtidig med at der vil være 7 mia. kr. til fx de 8 finanslove frem til 2030.

En del af overforbruget siden 2019 dækker over, at den offentlige beskæftigelse er vokset med 34.000 siden februar 2020. Regeringen planlægger kun at nedbringe den offentlige beskæftigelse med 16.000 frem til 2023, dvs. regeringen planlægger altså efter permanent at udvide den offentlige beskæftigelse med 18.000. Det illustrerer budgetforbedringspotentialet ved at nedbringe det offentlige forbrug².

Øvrige finansieringsmuligheder

Andre måder at skaffe finansiering til øgede forsvarsudgifter kunne være enten reformer af overførsler eller øvrige reduktioner i det offentlige forbrug:

SU-reform: En SU-reform, hvor man omlægger SU til lån på kandidat-delen, reducerer SU med 20 pct., afskaffer det 6. SU-år og mindrereregulerer SU til 2030, vil give en budgetforbedring på godt 6 mia. kr.³

Efterløn: Udfasning af efterlønnen frem mod 2030 vil forbedre de offentlige finanser med 8 mia. kr. i 2030 ifølge Finansministeriet⁴.

Jobcentre: Her kunne man fx beskære udgifterne til jobcentrene med 3 mia. kr.

Det er også muligt at skaffe finansiering gennem skattestigninger. Det vil imidlertid reducere velstand og beskæftigelse. Danmark har i forvejen det højeste skattetryk i OECD i 2020.

Effekt på offentlig og privat beskæftigelse af 2 pct. målsætning

Det bemærkes desuden, at øgede forsvarsudgifter kan øge den offentlige beskæftigelse og dermed svække den private beskæftigelse. Hvis alle 18 mia. kr. anvendes på at ansætte militært personel, svarer det til en stigning i den offentlige beskæftigelse på ca. 30.000 personer. Det må dog betragtes som et urealistisk yderpunkt, idet en stor del af de 18 mia. kr. må forventes at gå til materiel (våben, kampfly, kampvogne etc.).

² Såfremt det offentlige forbrug skal følge det demografiske træk, kræver det ifølge Finansministeriet en stigning i den offentlige beskæftigelse på 4.000 frem mod 2030.

³ Kilde: [Finansministeriets svar](#) på Finansudvalgets spørgsmål nr. 307 (2020-21)

⁴ Kilde: [Finansministeriets svar](#) på Finansudvalgets spørgsmål nr. 92 (2020-21)